

Sygn. akt V CSK 98/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa Województwa Śląskiego - Wojewódzkiego Urzędu Pracy  
w Katowicach

przeciwko A. S.A. w J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 października 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 9 października 2014 r., sygn. akt I ACa 727/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i  
zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę  
1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.**

## UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na trzy przesłanki. Po pierwsze, wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, ujętych w pytaniach: a) czy dopuszczalna jest odmowa udzielenia przez sąd ochrony prawnej na podstawie art. 5 kodeksu cywilnego podmiotowi przyznającemu dofinansowanie na realizację projektu pochodzącego ze środków publicznych, zobowiązanemu do czuwania nad prawidłowym jego wykorzystaniem, zgodnie z obowiązującymi procedurami, w przypadku naruszenia przez beneficjenta obowiązków umownych; b) jak powinno wyglądać uzasadnienie orzeczenia, w którym sąd odmawia ochrony prawnej ze względu na naruszenie przez uprawnionego zasad współżycia społecznego. Po drugie, zaistnienie w sprawie nieważności postępowania przed Sądem Apelacyjnym z uwagi na fakt, że w składzie Sądu Apelacyjnego wydającego zaskarżony wyrok brał udział sędzia, który uczestniczył uprzednio w wydaniu orzeczenia w przedmiocie odrzucenia pozwu (postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2013 r., I ACa 127/13), które zostało uchylone orzeczeniem Sądu Najwyższego (postanowieniem z dnia 29 maja 2014 r., V CSK 403/14). Po trzecie, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

W ocenie Sądu Najwyższego, żadna z przytoczonych przesłanek nie została w sposób należyty wykazana.

Przez istotne zagadnienie prawne rozumie się problem o charakterze prawnym powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter

rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r. IV CSK 53/2013, nie publ.). Jeżeli w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, powinien to zagadnienie precyzyjnie sformułować i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11).

Pojęcie istotności zagadnienia prawnego oznacza jego doniosłość, która wyraża się rangą zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczeniem wykraczającym poza potrzeby rozstrzygnięcia jednostkowej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2002 r., II CK 12/02, nie publ., z dnia 10 grudnia 2003 r., V CZ 123/03, nie publ., z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04, nie publ., z dnia 13 stycznia 2007 r., III CSK 180/07, nie publ., z dnia 23 marca 2012 r., I CSK 496/11, nie publ., z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, nie publ.).

Pytania sformułowane przez autora skargi kasacyjnej nie stanowią zagadnienia prawnego w powyższym rozumieniu.

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska skarżącego, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c. i art. 398<sup>15</sup> § 2 k.p.c.). Nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi wtedy, gdy skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Natomiast według art. 398<sup>15</sup> § 2 k.p.c., w razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, sąd rozpoznaje ją w innym składzie.

W doktrynie i orzecznictwie utrwalił się pogląd, zgodnie z którym sankcję nieważności postępowania związaną z wadliwym składem sądu, wiązać należy tylko z takim rozpoznaniem sprawy, którego efektem było merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniu pozwu przez sąd, nie zaś orzekanie przez sąd o kwestiach proceduralnych, formalnych (por. m. in. uzasadnienia postanowień Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2014 r., II PZ 34/13 nie publ. i z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 80/14, OSNC 2015, nr 9, poz. 100).

Tylko przy wydawaniu wyroku (orzeczenia merytorycznego) sąd wypowiada się stanowczo co do istoty sprawy, rozstrzyga konkretny spór i zajmuje stanowisko jurysdykcyjne zarówno w przedmiocie przedstawionych przez strony pod osąd faktów, jak i doboru oraz wykładni prawa mającego zastosowanie w sprawie. W takim też znaczeniu odczytywać należy znaczenie art. 398<sup>15</sup> § 2 k.p.c., w szczególności znaczenie użytego sformułowania: „do ponownego rozpoznania”. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 października 2006 r., SK 42/04 (OTK-A ZU 2006 nr 9, poz. 125, stwierdził, że wykładnia art. 393<sup>13</sup> § 2 k.p.c., idąca w tym kierunku, aby przez „rozpoznanie” (a tym samym „ponowne rozpoznanie”) rozumieć orzekanie merytoryczne, a nie poszczególne czynności procesowe - jest koherentna z wykładnią art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., co ma istotne znaczenie dla systemowego interpretowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Za taką wykładnią przemawia też wykładnia językowa art. 393<sup>13</sup> § 2 k.p.c. Zamieszczone w zaskarżonym przepisie, a także w całym art. 393<sup>13</sup> k.p.c., terminy i zwroty prawne - przekazanie sprawy do (ponownego) „rozpoznania” czy też „sąd rozpoznaje” (w innym składzie) oznaczają w gruncie rzeczy, że równoważnikiem znaczeniowym terminu „rozpoznanie” jest tutaj merytoryczne rozstrzygnięcie, a nie merytoryczne badanie, jak to wynika (a contrario) z wykładni zwrotu zamieszczonego w art. 393<sup>14</sup> § 1 - „przy rozpoznawaniu kasacji”. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny uznał, że tak przyjęta wykładnia zaskarżonego przepisu art. 393<sup>13</sup> § 2 k.p.c. nie narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji, a użycie w zaskarżonym przepisie zwrotu „rozpoznanie sprawy”, na gruncie analizowanych zarzutów skargi, nie narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji, w którym jest mowa o „rozpatrzeniu sprawy”. Również w uzasadnieniu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 lutego 2006 r., SK 1/05 (OTK Zb.Urz. 2006 nr 2, poz. 22) podkreślono, że potrzeba ponownego (wielokrotnego) orzekania w kwestiach formalnych - niezbędnego dla sprawnego przebiegu procesu - nie stwarza dla sędziego kolizji o podłożu psychologicznym, jak też nie stanowi zagrożenia dla jego niezawisłości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego

i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ. i powołane w jego uzasadnieniu orzecznictwo).

Szczegółowa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie usprawiedliwia wniosku, że jest ona oczywiście uzasadniona.

Jeżeli strona skarżąca powołuje się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, to nie może jednocześnie w sposób uprawniony twierdzić, iż w ramach naruszenia tych samych przepisów pojawiło się istotne zagadnienie prawne albo potrzeba wykładni tych przepisów ze względu na istnienie poważnych wątpliwości lub wywoływanie rozbieżności w orzecznictwie sądów, (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08, nie publ.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398<sup>21</sup> k.p.c. oraz § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).